

07/06/2008 11:58 by isparta

Tarihçe Isparta Merkez ilçe olarak eski ve tarihi bir kenttir. Kentin en az 4 bin hatta 5-6 bin yıllık bir tarihi olduğu tahmin edilmektedir. Burada Hititlerin, Frigyalıların, Lidyalıların, İranlıların, Makedonyalıların (Yunanlıların), Romalıların (Bizans), Arapların, Haçlıların, Selçukluların, Hamitogullarının, Osmanlıların zaman akisi içinde hükümler oldukları bilinmektedir. Miladın başlangıcında (Baris) adını taşıyan bu günkü Isparta'nın da içinde bulunduğu PISIDIA Bölgesi uzun süre Romalıların da egemenliği altında bulunmuştur. Romalılar döneminde Hristiyanlığın dini merkezi Isparta'dır. Bulgulara göre Romalılar Isparta'da 12 çeşit para çıkarmıştır. Isparta 1204 yılında Selçuklu Hükümdarı 3. Kılıç Arslan tarafından Bizans egemenliğinden alınmış 8 asra yakın bir zamandır Türklerin toprağı olmuştur. Anadolu Beylikleri döneminde Isparta 1300 yılında Hamitogulları Beyliğinin merkezi olmuş, 1390 yılında da Osmanlı Devletinin Sancığı olmuştur. Isparta Cumhuriyetin ilanı ile birlikte 1923 yılında vilayet olmuştur. Isparta Adının Kaynağı; Isparta adının Hititçe ya da Lidya dilinden gelme "İspara" kelimesinden kaynaklandığı tahmin edilmektedir. Bu kelimenin başına Anadolu'ya gelen Yunan göçmenlerinin "İs" takisini ekleyerek "İspara" dedikleri sonradan Türkler tarafından "Isparta" şeklinde kullanıldığı görüşüne bilim adamları katılmaktadır. Tarihi ve Kültürel Değerler; Baris Antik Kenti; Merkez ilçede, simdiki Karaağaç Mahallesi'nin bulunduğu yerde Baris Antik kentinin bulunduğu söylenmektedir. Bu yörede yapılan bazı temel kazılarında çıkan eserler arasında M.Ö. 3. yüzyıla ait sikkeler bulunmaktadır. Baris'in Helenistik çağdan itibaren Roma Dönemi sonuna kadar sikkeli basan bir kent olduğu bilinmektedir. Antik kentin Gölcük Gölünün tasma sonucu toprak altında kaldığı sanılmaktadır. Minassos Antik Kenti; Kent hakkında kesin bir bilgi yoktur. Ancak Minasın denilen Minas Çayı civarında olduğu sanılmaktadır. İçme suyu ile ünlü Minassos tan Bayat'ta bulunan Sidera Antik Kentine su götürüldüğü su kanalı kalıntılarında anlaşılmaktadır. Minasın mevkisinde kentin duvar kalıntıları, Roma dönemine tarihlendirilen seramik parçaları vardır. Sikkelerde Minassos ve Adrana yazılarına rastlanmıştır. Kapıkaya Antik Kenti; Merkez Güneyce Köyünde Kaya Kaya mevkiinde kalıntılar üzerinde kesin bir yazıt olmamakla birlikte şehrin Helenistik dönemden kaldığı kesindir. Şehirden bazı duvar kalıntıları ile mimari bloklar görülmektedir. Aliköy Höyük; Isparta'nın 8 Km batısında Harımankasi mevkiindedir. 150x100 m. Boyutlarında 7 m. Yüksekliğindedir. Höyükte ilk tunç çağı ve kalkanolitik çağ yerleşmesi vardır. Kanlı Höyük; Isparta'nın 7 Km. doğusunda Isparta-Egirdir asfaltının 25 m. güneyindedir. 15x25m. Boyutlarında, yüksekliği 2m. Kadardır. Erken ve geç Kalkanolitik ile ilk tunç çağı yerleşmesi mevcuttur. Kutlubey Camii (Ulu Camii); Kutlubey Camii, I. Murat zamanında Hamid iline tayin olan Kutlubey tarafından yaptırılmıştır. Bir çok kez tamir ve eklemelerle orijinaliği oldukça kaybolmuştur. Vakfiyesindeki kayıtlara göre M.S. 1488(H.884) tarihinde yaptırılmış olduğu anlaşılmaktadır. Firdevs Paşa Camii (Mimar Sinan Camii); Isparta Valisi Firdevs Bey tarafından 1561 yılında Mimar Sinan stilinde inşa ettirilmiştir. 5 kubbeli son cemaat mahalli geniş merkezi kubbesi dikkati çeker. Sütun başlıklarıyla kemer ve kubbelerinde devrinin mimari özelliklerini görmek mümkündür. Hızirbey Camii; Keçeci Mahallesinde bulunan camii Isparta'da hüküm süren Hamitogullarından Dünder Beyin karesi Hızirbey tarafından 1312 yılında yaptırılmıştır. İplik Camii (Hacı Abdi Camii). Halk arasında İplikçi Camii diye anılan bu yapı 1554 yılında İspartalı zenginlerden Hacı Abdi Aga tarafından yaptırılmıştır. Sadrazam Halil Hamit Paşa tarafından 1781 yılında genişletilmiştir. Kavaklı Camii; 1782 yılında Abdi Paşanın yardımı ile o zamanki Isparta Valisi tarafından yaptırılmıştır. Bu cami içindeki bitkisel dekorlu Kütahya çinileri ile dikkati çeker. Piri Efendi Sultan (Piri Mehmet Halife) Türbesi; Isparta'nın Namazgah yöresinde, simdiki Hali Sarayı-Sümerbank karşısındaki yerde bulunan türbe yerinden kaldırılıp eski mezarlığa nakledilmiş özel türbe yaptırılarak gömülmüştür. Hakkında pek çok rivayet bulunan Pirefendi Sultan 1554 senesinde vefat etmiştir. Halife Sultan Türbesi; Şehrin dışında türbesi olan Halife Sultan Feraiz Sarıhi (Miras Payları açıklayıcısı) olarak ün yapmıştır. Seydi Halifedir Kerametler gösterdiği söylenmektedir. Seyh Alaaddin Efendi Türbesi (Aldan Efendi-Aldan Dede); Isparta'nın Gülcü mahallesinde "Binti Emir Kabristanı" içinde bulunur. Erdebili tarikatından Seydi Halifenin halefidir. Gökveli Sultan Türbesi (Seyh Recep); Harabizade veya Çukurcuzaade Medrese diye anılan, Abdi Paşa (Kavaklı) Camii bitişindeki Medrese içinde gömülü olan Gökveli Sultan veya Seyh Sultan veya Seyh Recep Efendi, İslam'ın Anadolu'ya yayılmaya başladığı sıralarda Horasandan gelmiştir. Bir çok kerametleri olduğu söylenir. Hacı-i Sultan (Abdülkadir Geylani); Isparta'nın Hisarefendi Mahallesinde, delikli taş yanında "Yuaoglu Tekkesi" adı ile anılan yerdir. Sitma Dedesi Türbesi; Pirimehmet Halifenin Darüsfasi civarında sokak içinde

bulunmaktadır. Hizir abdal Sultan Türbesi; Tekke Mahallesiinde ve kendi adıyla anılan yerde gömülüdür. Yilankiran Çesmesi; II Merkezindeki tek Selçuklu eseri olup Isa oğlu Muhammet isminde bir hayirsever tarafından 1135 yılında yaptırılmıştır. Arapça ve Farsça kitabesi Isparta Müzesinde sergilenmektedir . Karbuz Çesmesi; Halil Hamit Pasa tarafından 1768 yılında yaptırılmıştır. Mimar Sinan Camisi kapisindeki yerinden bugünkü yerine nakledilmiştir. Keçeci Hamami; Isparta'da hüküm süren Hamitogullarından Dünder Beyin kardesi Hizir Bey tarafından Keçeci Mahallesiinde 1284 yılında yaptırılmıştır. Yeni Hamam; Iplik Camiinin sol tarafındadır. 1691 tarihinde Yeniçeri Agalarından Savli Dalboyunoglu Ahmet tarafından yaptırılmıştır. Isparta Müzesi: Müze 8 Mart 1985 tarihinde hizmete açılmış olup etnografik ağır basan bir müzedir. Müzede 4 teshir salonu vardır. 1.salonda yörenin arkeolojik eserleri ve sikkeler, 2.salonda etnografik malzemeler, 3.salonda Yörük malzemeleri, 4.salonda halılar bulunmaktadır. Halil Hamit Pasa II Halk Kütüphanesi; Sadrazam Halil Hamit Pasa tarafından 1783 yılında Hacı Abdi Camisine ilave olarak kurulmuştur. Yeni binasına 1969 yılında taşınmıştır. 3 okuma salonu 1 kitap deposu vardır, ayrıca 1 de gezici kütüphaneye sahiptir. 1996 yılı sonu itibariyle 41554 adet kitap koleksiyonu mevcuttur. Eski Isparta Evleri(Damgaci Sokak); Merkez ilçede sivil mimarlık örneği olarak 58 tescilli konut vardır. Bunlar 19.yy.mimari tarzında yapılmış iki katlı kargir yapılarıdır. Bu binalarda, ortada bir salon yanlarda odalar bulunmaktadır. Tavanlar ahsaptır. Duvarlar bagdadi tarzda yapılmış, çatılar ahsap ve alaturka kiremitle kaplıdır. Firdevs Bey Bedesteni; Firdevs Bey Camiine gelir sağlamak için Mutasarrıf Vali Firdevs Bey tarafından 1561 yılında yaptırılmıştır. Bedestenin kuzey-güney doğrultusunda iki kapisı vardır. Bedesten bugün kapalı çarşı olarak kullanılmaktadır. Dogal Degerler Gölcük Gölü(Tabiat Parki); Merkez ilçenin güneybatısındaki Hisarpteye de yer alan ve çevresi yeni yetistirilmiş ağaçlarla kaplı bir krater gölü olan Gölcük ile 12 Km. uzaklıktadır. Asfalt bir yolla ulaşım olanagi bulunur. Gölün etrafı 150-300 m.yi bulan volkanik küllü tepelerle çevrilidir. Daireyi andıran gölün çapı 1500m. Derinliginde yer yer 32 metreyi bulur. Göl kıyısında piknik için tüm altyapi tesisleri mevcuttur. Bir de gazino binası bulunmaktadır. Ayazmana Mesireligi; Ayazmana mesire yeri Merkez ilçenin 2 Km. güneydogusunda olup ilçeye asfalt bir yolla baglıdır. Soguk sulari ile ünlü olan dinlenme yeri kestane ağaçlariyla kaplıdır. Piknik için tüm altyapi düzenlemeleri yapılmıştır. Milas Mesireligi; Merkez ilçeye 10 Km.lik bir asfalt yolla bagli olan mesirelik soguk sulari ve dogal güzellikleri ile ünlüdür. Mesire yerinde tüm altyapılar, bir de havuz bulunmaktadır. Kirazlidere Mesireligi;, Hisarpteye yamaçlarında, Isparta'da kusbakisi gören, etrafı bag ve bahçelerle kaplı ve birde gazinosu bulunan bir dinlenme yeridir. Özellikle yaz aylarında seyir ve serinlik bakımından oldukça rahatlatıcı bir konuma sahiptir. Davras Dagi Kis Sporlari Turizm Merkezi; 17.02.1995 tarihinde Bakanlar Kurulu Karariyla Turizm Merkezi ilan edilen bu yerin yol, su, elektrik gibi altyapi çalismalari tamamlanmış, bir de mülkiyeti il özel idaresine ait Kayakevi yapılmıştır. Mekanik tesislerinde 1997 yilinda tamamlanması beklenen turizm merkezinin kayak sporunun her türlüünü yapmaya olanak saglayan fiziki yapisiyla büyük bir kayak merkezi olmaya adaydır